

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen
Kemi og Fødevarekvalitet/BRL
Dep sagsnr.: 27623
Den 15. september 2014
FVM 312

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag II, III og V til Europa-Parlamentets og Rådets forordning 396/2005 med hensyn til maksimalgrænseværdier for benolie, kulilte, cyprodinil, dodemorph, iprodion, metaldehyd, metazachlor, paraffinolie (CAS 64742-54-7), jordolie (CAS 92062-35-6) og propargit i eller på specifikke produkter (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Forslaget omhandler ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier i bilag II, III og V til pesticidrammeforordning nr. 396/2005 for ti aktivstoffer i en række afgrøder og i produkter af animalsk oprindelse. Forslaget vedrører ændringer af maksimalgrænseværdier på baggrund revurderinger af stofferne benolie, kulilte, cyprodinil, dodemorph, iprodion, metaldehyd, metazachlor, paraffinolie (CAS 64742-54-7), jordolie (CAS 92062-35-6) og propargit på visse afgrøder. Revurderingerne betyder, at der er maksimalgrænseværdier, der sættes op, maksimalgrænseværdier, der sættes ned, nye maksimalgrænseværdier, der etableres og der er maksimalgrænseværdier, der fastsættes på detektionsgrænsen. Der er gennemført risikovurderinger for de anførte stoffer, og de ændrede maksimalgrænseværdier vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable. DTU Fødevareinstituttet har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter. Forslaget forventes at komme til afstemning i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 22. – 23. september 2014. En vedtagelse af forslaget vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen kan derfor støtte forslaget.

Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komité-sager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af bilag II, III og V til forordning nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (herefter pesticidrammeforordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 14, stk. 1, litra a, artikel 18, stk. 1, litra b og artikel 49, stk. 2 i pesticidrammeforordningen.

Forslaget behandles i forskriftkomitéprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes at komme til afstemning i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 22. – 23. september 2014.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Generelt om ændringer af maksimalgrænseværdier for pesticidrester

Maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer er fastsat i pesticidrammeforordningens bilag II for de aktivstoffer, der allerede er fuldt evaluerede i forbindelse med optagelse eller ikke-optagelse på EU's positivliste til anvendelse af pesticider (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009). Maksimalgrænseværdier er fastsat i bilag III for de aktivstoffer og afgrøder, der endnu ikke er færdigevaluerede med hensyn til alle anvendelser og resulterende restindhold; der er dog foretaget en sundhedsmæssig vurdering af alle maksimalgrænseværdier i bilag III.

For nogle pesticider vurderes det ikke nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier, fordi et eventuelt restindhold efter anvendelse af pesticiderne ikke vurderes at have en sundhedsmæssig risiko. Disse stoffer opføres på en liste i pesticidrammeforordningens bilag IV. Pesticider, hvor alle maksimalgrænseværdier fastsættes på detektionsgrænsen, opføres på bilag V.

Når der er indgivet en ansøgning om en konkret anvendelse af et pesticid i EU, gennemføres der i EU en konkret risikovurdering, og der fastlægges på den baggrund specifikke maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bestemte afgrøder. Så længe der ikke er fastlagt en maksimalgrænseværdi på baggrund af konkrete anvendelser af et pesticid, gælder den automatisk fastsatte analytiske detektionsgrænse på 0,01 mg/kg for afgrødepesticid-kombinationen. Dette er udtryk for en 0-tolerance, idet det pågældende pesticid ikke må kunne måles i afgrøden.

En maksimalgrænseværdi kan, efter den fornødne konkrete risikovurdering i EU, indføres eller ændres på baggrund af:

- udvidet anvendelse til andre afgrøder af et allerede godkendt pesticid.

- anden anvendelse af et pesticid, for eksempel i en medlemsstat hvor der for en effektiv bekæmpelse påkræves en øget behandling, der medfører en øget rest i afgrøden.
- ansøgninger om importtolerancer fra tredjelande for produkter, der indføres til EU, og hvor der ikke allerede er fastsat en dækkende EU-grænseværdi.
- implementering af Codex Alimentarius (FAO/WHO) grænseværdier i EU.
- nye oplysninger om for eksempel toksikologi.
- planlagt revurdering af pesticidet.
- andre særlige forhold (for eksempel at stoffet forekommer som miljøforurening).
- tilbagekaldelse af eksisterende godkendelser.

Ansøgninger om fastsættelse af en ny maksimalgrænseværdi på baggrund af anvendelse i EU eller import af fødevarer, der indeholder rester af stoffet, bliver i første omgang evalueret af en medlemsstat i EU. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) foretager herefter en videnskabelig sundhedsmæssig vurdering af alle forslag til ændringer af maksimalgrænseværdier.

Kommissionens forslag

Kommissionen foreslår på baggrund af videnskabelige risikovurderinger fra EFSA, at bilag II, III og V ændres med hensyn til maksimalgrænseværdier (MRL) for stofferne benolie, kulilte, cyprodinil, dodemorph, iprodion, metaldehyd, metazachlor, paraffinolie (CAS 64742-54-7), jordolie (CAS 92062-35-6) og propargit. For disse stoffer foreslås maksimalgrænseværdierne ændret som konsekvens af revurdering af stofferne.

Ved revurderingen sættes maksimalgrænseværdien til detektionsgrænsen, hvis der hverken er en relevant godkendelse i EU, en importtolerance eller en Codex Alimentarius-grænseværdi. Stoffer, hvor alle maksimalgrænseværdierne sættes ned til detektionsgrænsen, overføres til bilag V.

Nedenfor er angivet hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra den analytiske detektionsgrænse (ny maksimalgrænseværdi) og hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra en værdi højere end den analytiske detektionsgrænse (maksimalgrænseværdien sættes op) samt hvilke maksimalgrænseværdier, der sættes ned.

Grænseværdier, der ændres som følge af revurdering af stofferne:

- For benolie, kulilte og propargit sker kun ændringer vedrørende detektionsgrænsen, så grænsen svarer til, hvad man teknisk kan måle.
- For cyprodinil sættes ny maksimalgrænseværdien for julesalat, lever og nyre fra kvæg, får, geder og heste.
- For cyprodinil sættes maksimalgrænseværdien ned for mispel, japanmispel og andet i gruppen af kernefrugter. Endvidere spisedruer og druer til vinfremstilling, brombær, hindbær, lav blåbær, amerikanske blåbær, solbær, ribs (røde, hvide), stikkelsbær, gulerødder, peberrod (angelikrod, løvstikkerod, ensianrod), pastinakker, persillerod, radisser (sort ræddike, japanræddike og lignende),

hvidløg, skalotteløg, forårsløg (pibeløg og lignende sorter), okra, lady's fingers og andet i undergruppen solanacea, bønner uden bælg, ærter uden bælg, linser og andet i gruppen friske bælgfrugter. Tørrede bønner (hestebønne, hvid bønne og lignende), ærter (kikært, markært, fladbælg), lupiner og andet i hovedgruppen tørrede bælgfrugter

- For cyprodinil sættes maksimalgrænseværdien op for æbler, pærer, kvæder, kirsebær og andet i gruppen af stenfrugter. Endvidere tranebær, hyben, morbær, azarol-hvidtjorn (stikkelsbærkivi), hyldebær (sortfrugtet surbær og lignende), og andet i undergruppen andre små frugter og bær. Rødbeder, tomater, peberfrugter, auberginer samt fennikel, byg, havre, hele undergruppen rødder og hele gruppen rødder eller jordstængler.
- For dedemorph sker kun ændringer vedrørende detektionsgrænsen, så grænsen svarer til, hvad man teknisk kan måle.
- For iprodition sættes ny maksimalgrænseværdien for mandler, kartofler, rødbeder, hele undergruppen blomster, rødder, for produkter i hele undergruppen svin samt for produkter i undergrupperne kvæg, får, ged, heste og andre husdyr (kaniner kænguruer) bortset fra andet i disse undergrupper. Endvidere for kød, fedt, lever og spiselige slagte-biprodukter fra fjerkræ, for mælk fra kvæg, får og geder samt for hele gruppen fugleæg.
- For iprodition sættes maksimalgrænseværdien ned for hasselnødder, citroner og andet i gruppen kernefrugter, for andet i undergruppen stængelfrugt, hyben, morbær, hyldebær (sortfrugtet surbær og lignende), og for andet i undergruppen andre små frugter og bær. For peberrod samt okra, lady's fingers og andet i undergruppen solanacea. Endvidere andre frugt grøntsager samt andet i undergruppen blomsterkål. For kinakål, havekarse, langskulpet vinterkarse, rød sennep og andet i undergruppen hoved- og pluksalat og andre salat planter, herunder Brassicacea. Endvidere for portulak, friske bønner med bælg, friske ærter uden bælg, rabarber samt for lupiner og andet i hovedgruppen tørrede bælgfrugter. For hørfrø, rapsfrø, havre, hvede (spelt triticale), kommen og sukkerroer (roden).
- For iprodition sættes maksimalgrænseværdien op for appelsiner, æbler, pærer, spisedruer og druer til vinfremstilling, jordbær samt hele undergruppen stængelfrugt bortset fra andet. For lav blåbær, amerikanske blåbær, tranbær, solbær, ribs (røde, hvide), stikkelsbær, azarol-hvidtjorn (stikkelsbærkivi), gulerødder, radisser (sort ræddike, japanræddike og lignende), hvidløg, forårsløg (pibeløg og lignende sorter), auberginer, hele undergruppen cucurbitae med spiselig skræl og ikke-spiselig skræl. For broccoli, blomkål, rosenkål, hovedkål, vårsalat, havesalat (hovedsalat, lollo rosso og lignende), bredbladet endivie, salatsennep (rucola), blade og skud af Brassica spp. (f.eks. ærteblade, radiseblade). Endvidere for julesalat, hele undergruppen urter, friske bønner uden bælg samt for tørrede bønner (hestebønne, hvid bønne og lignende), tørrede linser, byg og ris.
- For metaldehyd sættes ny maksimalgrænseværdien for peberfrugter, auberginer, tørrede linser, linser og andet i undergruppen tørrede bælgfrugter og for hele gruppen olieholdige frø bortset fra jordnødder, rapsfrø, kristpalmefrø og andet i gruppen.
- For metaldehyd sættes maksimalgrænseværdien ned for jordbær, hele undergruppen andre rod- og knoldgrøntsager undtagen sukkerroer, for hele gruppen blomsterkål bortset fra kålrabi, hele undergruppen bladkål og for hele gruppen friske stængelgrøntsager.

- For metaldehyd sættes maksimalgrænseværdien op for kålrabi, hele gruppen friske bælgfrugter bortset fra linser og andet, for tørrede bønner (hestebønne, hvid bønne og lignende) og for tørrede ærter (kikært, markært, fladbælg).
- For metazachlor sættes ny maksimalgrænseværdien for hørfrø, solsikkefrø, senepfrø, hjulkrone og sædodder.
- For metazachlor sættes maksimalgrænseværdien ned for haverod (skorzoner, havskorzoner), kålroer, majroer og andet i undergruppen andre rod- og knoldgrøntsager undtagen sukkerroer), for hele gruppen af løg, hele gruppen af frugtgrøntsager, for rosenkål samt andet i undergruppen hovedkål. For hele undergruppen bladkål, hele gruppen bladgrøntsager og friske urter, hele gruppen friske bælgfrugter, hele gruppen friske stængelgrøntsager, hele gruppen svampe. Endvidere for gruppen tang, hovedgruppen tørrede bælgfrugter, for rapsfrø samt for lever fra svin, kvæg, får og ged.
- For metazachlor sættes maksimalgrænseværdien op for radisser (sort ræddike, japanræddike og lignende), undergruppen blomsterkål og for hovedkål.
- For paraffinolie (CAS 64742-54-7) sker kun ændringer vedrørende detektionsgrænsen, så grænsen svarer til, hvad man teknisk kan måle.
- For jordolie (CAS 92062-35-6) sker kun ændringer vedrørende detektionsgrænsen, så grænsen svarer til, hvad man teknisk kan måle.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftskomiteproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til pesticidrammeforordningen. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark. I henhold til pesticidrammeforordningens artikel 34 fastsætter medlemsstaterne sanktioner for overtrædelse af forordningen.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervs-mæssige konsekvenser.

Forslaget er udarbejdet på basis af videnskabelige vurderinger fra Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), som har vurderet, at de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier er sundhedsmæssigt acceptable for forbrugerne.

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af forslaget og vurderer, at der ikke vil være sundhedsmæssige problemer som følge af de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier. DTU Fødevareinstituttet bemærker, at Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) ikke har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter, idet der endnu ikke foreligger en harmoniseret metode til dette. Der arbejdes i EFSA, med dansk deltagelse, målrettet på at udvikle en sådan metode.

Det fremgår af pesticidrammeforordningens artikel 14, stk. 2, at eventuelle kombinationseffekter skal indarbejdes i vurderingen af pesticidrester i fødevarer, når der findes en egnet metode.

I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af mulige kombinationseffekter har DTU Fødevarerinstitutionen - på grundlag af den nuværende viden om kombinationseffekter og indtag af pesticidrester hos den danske befolkning - foretaget en overslagsmæssig vurdering af risikoen for indtaget af pesticider, hvor der tages højde for kombinationseffekter. På baggrund heraf vurderes de foreslåede maksimalgrænseværdier ikke at give anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder.

En vedtagelse af forslaget vurderes på den baggrund at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Biodynamisk Forbrugersammenslutning har indsendt høringsvar med det hovedbudskab, at alle fødevarer skal være biodynamiske eller økologiske for at undgå gift i fødevarer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Alle pesticider, der anvendes i EU, skal gennem en grundig sundhedsmæssig vurdering, som fører til fastsættelse af en maksimalgrænseværdi for restindholdet i fødevarerne (bilag II og III), eller som fører til den beslutning, at det ikke er nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier (optagelse på bilag IV). Stoffer, hvor alle maksimalgrænseværdierne sættes ned til detektionsgrænsen, overføres til bilag V. Pesticidrammeforordningen, og de deraf afledte forordninger, er derfor vigtige elementer i beskyttelsen af de danske forbrugeres sikkerhed. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable.

Det er højt prioriteret fra dansk side, at pesticidrammeforordningen kan virke med henblik på fuld harmonisering af reglerne vedrørende fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer i EU. For at dette kan lade sig gøre, skal rammeforordningens bilag løbende ændres, herunder bilag II, III, IV og V.

For alle stofferne er det vurderingen, at de foreslåede ændringer vil medføre en tilstand på fødevarerområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

Regeringen kan støtte forslaget. Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevarerordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på afstemningerne fra tidligere lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.